

Mezi velmi často vybírané slohové útvary patří **úvaha**. Nezní totiž vůbec složitě. Schopnost vyprávět nemá každý, žádost či výklad vyžadují odbornější znalosti stylu i tématu... Ale uvažovat? To dokáže každý! Přestože totiž není vůbec složitá, „prostě se zamyslet“ k jejímu napsání bohužel stačit nemusí.

Je pravda, že v úvaze se obvykle **nad něčím zamýšlíme**, ale jako každý jiný slohový útvar musí mít hlavu s patou i další potřebné náležitosti. Začneme kompoziční stránkou.

Osnova

Struktura úvahy

Nadpis

Podobně jako u jiných slohových útvarů je třeba i zde začít **nadpisem**. Bez něj to zkrátka nejde. Obsah slohu může být jinak špičkový, ale jakmile není nadpis, hodnotící má právo práci ani nečíst a rovnou ji neuznat. Určitě není třeba mít nadpis ještě předtím, než začnete psát, naopak, spousta lidí práci nejprve napíše a až poté jí vymyslí nadpis.

Je třeba na něj ale myslet – člověk v tom stresu přeci jen snadno zapomene. A ideálně si na něj nechte místo, protože cpát ho poté k hornímu okraji stránky, protože jste omylem začali psát už na první řádek, taky není úplně ideální.

Úvod

Práce samotná již klasicky začíná **úvodem**, kde se uvádí, jakým problémem se budeme zabývat. Často se stává, a je to tak asi nejlepší, že zde autor **položí otázku**, nad kterou je třeba se zamyslet.

Text úvahy

Následuje samotné tělo slohu, kde se na otázku snažíte odpovědět, uvádíte **argumenty pro, ale i proti**, předkládáte **vlastní myšlenky** k tématu, ... Pokud si na začátku položíte jednu otázku, je dobré pak v jednom odstavci představit argumenty pro a v tom dalším proti. Vaše myšlenky tak budou mít určitý řád a vyhnete se tím nežádoucímu skákání od jednoho ke druhému.

Závěr

V závěru, protože jako každá jiná práce i tato **závěr** vyžaduje, pak základní myšlenky shrnete; popíšete, k čemu jste došli. Anebo nedošli. Může to znít neuvěřitelně, ale vaším úkolem **není vyřešit problém** a dojít k jednoznačnému závěru. Na základě všech argumentů můžete uznat, že zkrátka nevíte. Stejně jako nemá každá matematická úloha řešení, nemusí ho mít ani každá situace nebo otázka.

Když se tedy na základě všech argumentů nemůžete rozhodnout, zda je zdravější jablko nebo hruška, není třeba se hroutit. Napište, že si nejste jistí, že je to remíza. Koneckonců nepíšete vědeckou práci, vaším **úkolem je se zamyslet** (a jen zřídka se stává, že při zamyšlení dojdeme k jedinému jasnému závěru).

Jazyk

Pišťe úvahu ve **spisovné češtině**, použitím jazyka děláme vizitku především sami sobě. Úvaha navíc patří ke stylu odbornému, vyhněte se proto citově zbarveným slovům a jakýmkoli přehnaně uměleckým projevům. Nesnažte se udělat dojem svým uměním či rozplakat hodnotícího. Myslete na to a snažte se psát **neutrálně**.

Vzhledem k tomu, že obsahově se jedná o žánr subjektivní, doporučuje se užití výrazů typu: *myslím si, dle mého názoru, domnívám se, řekl bych, osobně se přikláním k tomu nebo tomu*, apod.

Naopak vyhnout byste se měli **samoúčelným řečnickým otázkám** a závěrům ve stylu: „Každý si na to musí udělat svůj názor.“ To je vzhledem k tomu, že vyjadřujete vlastní názor, nelogické.

Shrnutí:

- Sloh musí obsahovat **nadpis, úvod, text a závěr**,
- měli byste si **položít otázku a odpovědět**,
- **uvádějte argumenty** pro a proti,
- nezapomeňte na odstavce,
- **neutrální jazyk**,
- výrazy: *myslím si, podle mě,...*

Vzorový text – úvaha

Nesmrtelnost

Schopnost nezemřít na stáří, zůstat navždy mladým. Zaslechnout o ní můžeme prakticky všude kolem nás. Mají ji upíři, čarodějové, bozi, lidé, kteří objevili kámen mudrců. Dejme tomu, že je to skutečné. Že by i někdo jako já našel způsob, jak žít navždy. Snědla bych kupříkladu nějaký kouzelný bonbon a přestala stárnout. Mělo by to výhody?

Nevýhody? Byla bych šťastná?

Je jasné, že to není úplně špatná věc. Zůstat navždy osmnáctiletá, poměrně pohyblivá, se všemi zuby. Mohla bych cokoli, nezabývala se časem, pravděpodobně by mě nepotkala stařecká demence ani jiné nemoci poukazující na blížící se vypršení data spotřeby. Nebyl by problém vyzkoušet úplně všechno. Vidět každý film, který vyšel? Přečíst každou knížku? Dohrát každou hru? Být svědkem každé proměny světa okolo sebe? Žádný problém, časově neomezeno.

Může se zdát, že by mi nic nechybělo, opak je ale pravdou. Je zvykem, že když je někdo nesmrtelný, většinou je na to sám. Všichni okolo něj stárnou. Přejde o ně. Jistě, po jejich skonání si může najít jiné blízké, ti ale po čase také odejdou. A takhle pořád dál. A dál. Až to začne být ubíjející. Nuda. Najednou mu na nikom z nich vlastně nesejde.

Všechno se opakuje, nic není nové, člověk žije tak dlouho, až nakonec nemá chuť žít.

Jako nesmrtelná bych tak pravděpodobně nebyla moc šťastná. Jistě, zpočátku bych si to užívala, milovala všechno kolem toho, s postupujícími léty by to ale přešlo. Je to jako pravidelné nedělní obědy u babičky, která vaří pořád to samé. Zpočátku se jich člověk nemůže nabažit, po pár týdnech už se ale nenápadně vytrácí na toaletu, aby se mohl vyzvracet.

Myslím si tedy, že nesmrtelnost je skvělá věc. Může nám mnohé přinést, stejně tak ale i vzít. Já sama jsem proto došla k závěru, že se raději spokojím se svým omezeným časem.